

Meetnet vlinders

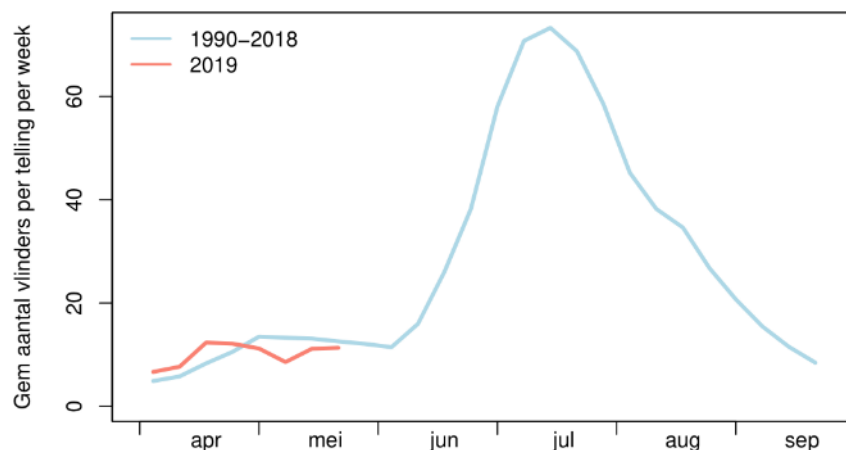
Mei 2019

Beste teller,

Het is toch weer even wennen, dat je niet zomaar altijd mooi telweer hebt. Voor onze vlinders hoeft dit niet slecht te zijn: het is nog best regelmatig zonnig vlinderweer. En omdat het af en toe toch nog wat regent en niet te warm is, droogt de grond niet al te erg uit. Wel tekent zich voor een paar soorten al een flinke achteruitgang af t.o.v. het vorige hete en droge jaar.

Aantal vlinders

Na een sterk begin is het gemiddeld aantal vlinders per telling nu al weer een paar weken beneden normaal. Dat ontlokte sommige tellers al de uitroep dat de junidip al begonnen was. Al zal die er vooral de komende twee weken zijn, totdat midden juni het groot dikkopje en bruin zandoogje gaan vliegen.

Winnaars en verliezers onder de voorjaarsvlinders

De eerste tellingen maken het mogelijk al een snelle blik te werpen op de trend van soorten. Er zijn iets meer soorten met lagere aantallen dan gemiddeld. Pas als we met het CBS alle trends hebben berekend, weten we zeker hoe het zit.

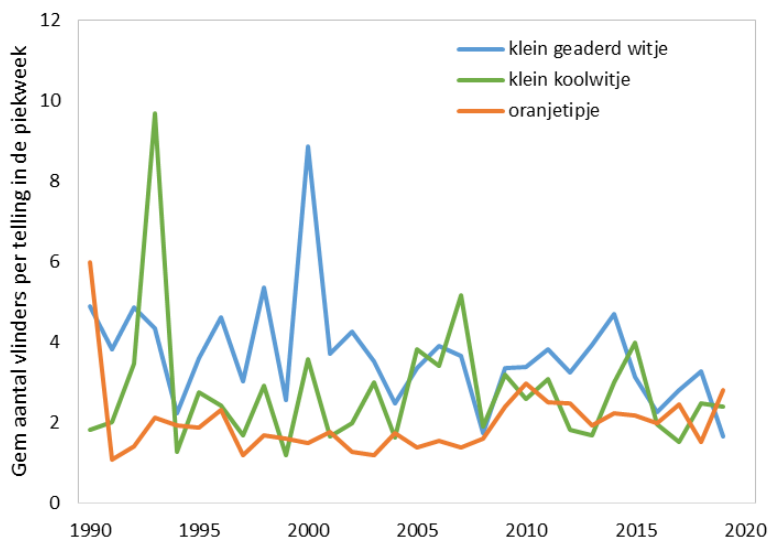
Meer dan gemiddeld	Ruwweg gemiddeld	Minder dan gemiddeld
Bont zandoogje	Aardbeivlinder	Argusvlinder
Bruin blauwtje	Atalanta	Bont dikkopje
Citroenvlinder	Gehakelde aurelia	Boomblauwtje
Groot koolwitje	Icarusblauwtje	Bruine vuurvlinder
Hooibeestje	Klein koolwitje	Dagpauwoog
Kleine vuurvlinder		Groentje
Koninginnenpage		Klein geaderd witje
Oranjetipje		Kleine parelmoervlinder
		Kleine vos
		Landkaartje

Witjes

“Volgens mij heb ik dit jaar meer oranjetipjes gezien dan de andere witjes”. Dat was een verrassende uitspraak van onze collega Kars Veling. Maar klopt dat ook? We kijken daarvoor naar het gemiddeld aantal vlinders in de piekweek van de eerste generatie en zetten die in een grafiek (hieronder). En verhip: voor het eerst lag het aantal oranjetipjes in de piekweek hoger dan van de twee andere witjes. Vooral het lage aantal klein geaderde witjes tekende zich al vorige zomer af: de aantallen van de derde generatie waren veel lager dan normaal, een gevolg van de droogte in de zomer van 2018. Als liefhebber van vochtige bosranden heeft het klein geaderd witje hier veel meer last van dan het klein koolwitje, dat meer houdt van open agrarische landschappen.

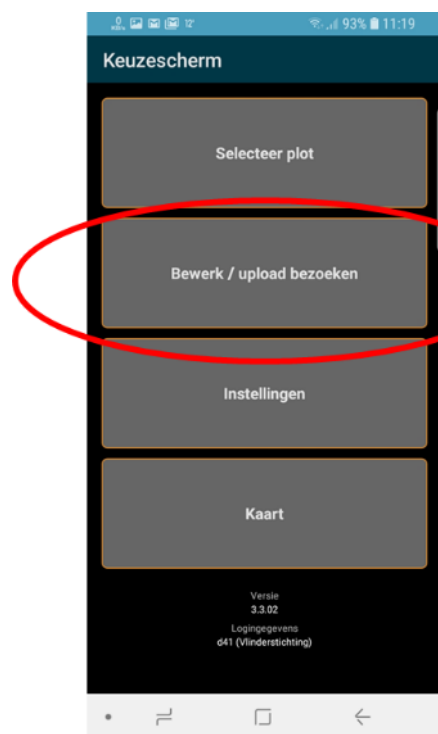
De oplettende lezers zien dat het aantal oranjetipjes in 1990 ook hoger lag. Maar toen hadden we nog maar heel weinig routes (die werden toen allemaal net uitgezet), dus daar moeten we voorzichtig mee zijn.

De invoerapp

Inmiddels is de Sovon-invoerapp ook beschikbaar voor vlinder- en libellentellers met een android-smartphone. Hij is te downloaden via Google Play. Voor iedereen die dat doet hier nog even een paar tips:

- Het blijkt soms wat verwarrend voor tellers wat ze moeten doen als ze klaar zijn met tellen:
 - Eerst moet je op 'klaar met tellen' drukken.
 - Dan zie je een scherm met het 'Niet afgesloten bezoeken'. Klik op het bezoek, dan zie je drie mogelijkheden: Bezoek afsluiten, Waarnemingen toevoegen, of Bekijk bezoektotaal. Kies hier 'Bezoek afsluiten' (tenzij je nog iets wil veranderen).
 - Je krijgt dan weer het scherm met de weergegevens. Klik alleen maar op de OK-knop (soms moet dat gek genoeg twee keer).
 - Dan kom je weer in het beginscherm.
- Denk eraan dat je telling pas na het uploaden bij ons in de database zit. Uploaden kan door in het beginscherm op de knop 'Bewerk/upload bezoeken' te klikken. Als een telling niet geüpload is, is hij ook niet te zien als je inlogt via de browser van je computer op meetnet.vlinderstichting.nl.
- Hommels en dagactieve nachtvlinders invoeren kan ook gewoon, door in de soortenlijst met de dagvlinders 'Hommel onbekend' of de naam van de dagactieve nachtvlinder te typen.
- Dan is er nog iets belangrijks: er moet bevestigd worden dat er wel geteld en niets gezien is (voor zover relevant). De volgende keer dat je achter je laptop of computer zit, log je in op meetnet.vlinderstichting.nl en dan zie je in het routeoverzicht iets als dit (het gaat hier om het laatste ingevoerde bezoek van 27-5-2019):

Bezoekdata

nr	bezoekdatum	begintijd	eindtijd	temperatuur	bewolking	windkracht	waarnemingen	dagactieve nachtvlinders	nectarplanten	hommels	verwijder
1	22-3-2019	12:40	12:50	16°C	0/8e	2	W	D	-	H	X
2	8-4-2019	12:45	12:55	18°C	0/8e	3	W	D	-	H	X
3	16-4-2019	12:59	13:11	16°C	0/8e	3	W	D	-	H	X
4	18-4-2019	12:53	12:58	18°C	0/8e	4	W	D	-	H	X
5	23-4-2019	12:40	12:50	20°C	4/8e	4	W	D	-	H	X
6	1-5-2019	16:11	16:17	15°C	0/8e	2	W	D	-	H	X
7	3-5-2019	16:32	16:32	25°C	3/8e	3	W	D	-	H	X
8	22-5-2019	13:01	13:08	16°C	4/8e	2	W	D	-	H	X
9	24-5-2019	12:46	12:51	21°C	1/8e	3	W	D	-	H	X
10	27-5-2019	16:03	16:03	20°C	3/8e	2	W	!	!	!	X

Bij het laatste bezoek staat een rood uitroepteken bij dagactieve nachtvlinders, nectarplanten en hommels. Klik op elk van de drie rode uitroeptekens en geef antwoord op de vragen. Dit kan ook later, maar goed om het bij te houden. Want dan staat het goed in de database en kunnen wij het meteen gebruiken.

Routier dansant

Teller Hub Reumkens schreef:

Lang geleden zong soeur sourir het liedje over een routier dansant, een dansende wandelaar. Daarmee voel ik me verwant als vlinderaar, die door de jaren heen heel wat routes heeft gelopen: op het Bels Lijntje en de Regte Heide in Tilburg en omgeving, en na verhuizing in 1996 in de Hoge Fronten, op de Bemelerberg en sinds 2002 langs de Zuid-Willemsvaart in Maastricht en omgeving.

Als de dag van gisteren herinner ik me nog, dat ik in 2002 met Chris van Swaay de door mij geplande route langs de Zuid-Willemsvaart verkende. Hij twijfelde aan de geschiktheid van dit traject, want het leek hem weinig perspectief te bieden, en bovendien was het te ver van mijn woning in de wijk Céramique gelegen. Ik zag daarentegen wel bijzondere kansen voor deze locatie. Ik werd daarin ondersteund door een onderzoek van Michiel Wallis de Vries, die hier een van de kansrijke gebieden voor hervestiging van de Veldparelmoervlinder zag.

Die hoop is (tot nu toe) niet uitgekomen, maar de monitoringroute heeft mijn verwachtingen ruimschoots bevestigd. Tijdens de afgelopen 17 jaar zag ik op de route 32 soorten dagvlinders, een aantal dat de route tot toplocatie maakt. Nu moet ik dat ook niet overdrijven, want veel soorten zijn eendagsvliegen, die een enkele keer opdoemden. Maar een bijzondere soort voor deze route blijft het kaasjeskruidkoppje, dat ik hier in 2009 voor het eerst sinds 34 jaar weer waarnam en dat sindsdien vrijwel elk jaar acte-de-présence geeft.

De iepenpage

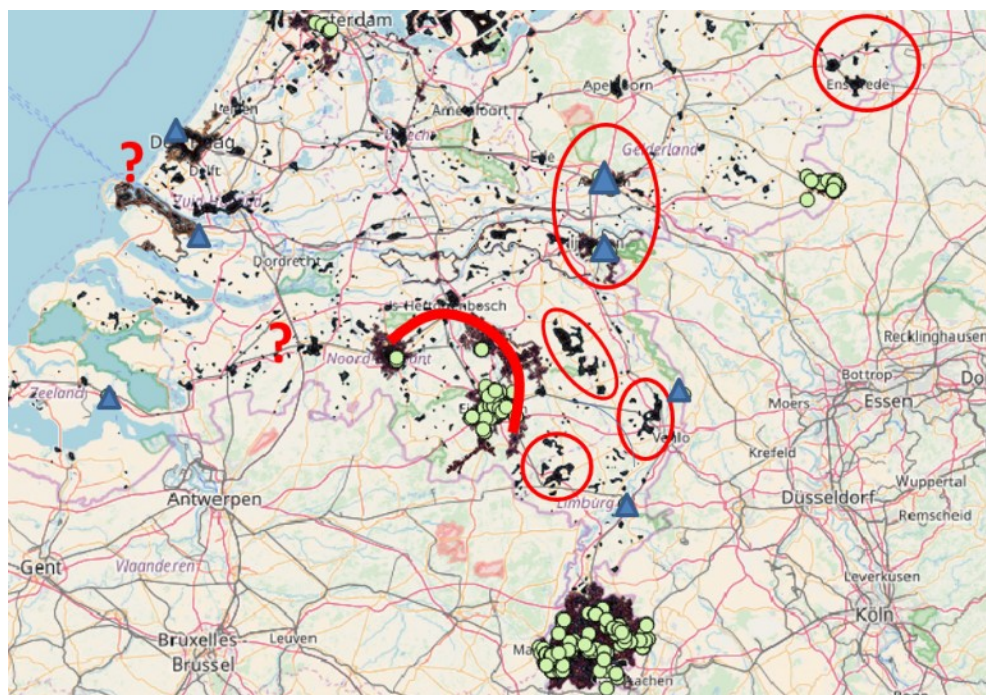
De iepenpage is een zeldzame vlinder die zich sinds 2014 heeft uitgebreid. Door onderzoek van De Vlinderstichting is meer bekend geworden over de leefwijze. Met gericht zoeken op de juiste plekken op de juiste manier en 'leren kijken' zijn ze nu op diverse plekken in Noord-Brabant gevonden – ondanks de verborgen levenswijze van deze soort. Na 2014 heeft de iepenpage zich uitgebreid in Noord-Brabant; hij werd vooral in Eindhoven gevonden. Inmiddels vliegt de soort ook op andere plekken en we verwachten dat deze vlinder zich nog verder uitbreidt.

Cursus iepenpage herkennen en waarnemen

Graag zouden we er nog meer vinden en daarom organiseren we op woensdag 12 juni (ca. 10-12:30) een speciale iepenpagecursus in Eindhoven. Hier leer je de soort echt kennen. Albert Vliegthart, de iepenpage-expert van De Vlinderstichting, geeft de cursus en neemt je mee het veld in om de soort te leren zien. We vragen de deelnemers om dan in hun eigen omgeving mee te zoeken naar deze leuke vlindersoort. De Vlinderstichting ondersteunt het proces natuurlijk door bijvoorbeeld bekende standplaatsen van iepen met je te delen; dat maakt het zoeken een stuk makkelijker.

Wat vragen wij? Je gaat in de maanden juni en juli, in je eigen buurt drie keer met goed weer de iepen bezoeken. Dit is ongeveer drie keer een halve dag, maar je kunt er natuurlijk ook meer tijd in stoppen. Met een verrekijker wordt het observeren een stuk makkelijker, maar de kneepjes worden toegelicht tijdens de cursus. Je kunt je opgeven door dit webformulier in te vullen:

<https://www.vlinderstichting.nl/wat-wij-doen/successen/iepenpage/iepenpage-cursus>

Soortgerichte routes

Het voorspellen van de vliegtijd van vlinders blijkt steeds moeilijker, omdat we zo ongeveer ieder jaar nieuwe warmterecords breken. Maar voor de volgende soorten zal het vliegseizoen snel beginnen of is net van start gegaan:

- Bosparelmoervlinder: 12 juni-2 juli
- Veenhooibeestje: 16-27 juni
- Duinparelmoervlinder: 18 juni-16 juli.
- Veenbesparelmoervlinder: 20 juni-4 juli
- Kleine ijsvogelvinder: 25 juni-16 juli
- Grote weerschijnvlinder: 30 juni-16 juli
- Spiegeldikkopje: 1-18 juli
- Pimpernelblauwtje: 1-23 juni
- Bruine eikenpage: 2-22 juli
- Grote parelmoervlinder 2 juli-30 juli

Herhaling: nieuwe lijst dagactieve nachtvlinders

Veel mensen vonden de lijst met dagactieve nachtvlinders te kort en wilden er graag een paar algemene soorten bij. Dat is dit jaar gerealiseerd. [Hier](#) vindt u een pdf folder met een overzicht van alle soorten die nu geteld worden. We denken dat iedereen met deze determinatiehulp alle dagactieve nachtvlinders die voor het dagvlindermeetnet geteld mogen worden zal kunnen onderscheiden. Wilt u ze tellen en telt u ze nog niet? Dat kunt u aanzetten bij 'instellingen' als u inlogt op het meetnet.

Wilt u ook uw ervaring delen met andere tellers?

Heeft u leuke ervaringen op uw route en wilt u die delen met andere tellers? Wij ontvangen graag uw verhaal. Stuur het naar meetnetten@vlinderstichting.nl.

Contact

Mocht u contact met ons willen, dan kunt u ons altijd bellen of e-mailen.

Landelijk Meetnet Vlinders
Chris van Swaay
José Kok, Kars Veling en Kim Huskens
Tel.: 0317 467346
meetnetten@vlinderstichting.nl

Deze nieuwsbrief wordt via e-mail verstuurd aan alle tellers van het Landelijk Meetnet Vlinders. Mocht u geen prijs stellen op de nieuwsbrief, dan kunt u de verzending stoppen door op meetnet.vlinderstichting.nl bij Instellingen de optie Nieuwsbrief abonnement op nee te zetten.